

Міністерство освіти Республіки Молдова
Агенція з курикулуму та оцінювання

РЕСПУБЛІКАНСЬКА ОЛІМПІАДА З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І ЛІТЕРАТУРИ – 2017
12-й клас

Прочитайте уважно текст і виконайте завдання.

Учитель Хома Романович, у якого до війни сиділа за партою легендарна Майя Прапірна, неремстиво стояв позад гурту сухенький, сивий, у розмовах участі не брав, тільки очі його, задивлені на собор, поїнялися сльозою. Йому більше, може, ніж будь-кому було чого переживати. За цей собор він свого часу на Магадані побував, за те, що мав звичай аж надто запально історію храму переповідати учням. Багато хто з металургів, людей різних поколінь, теж колись сиділи за партою у Хоми Романовича, і дещо знали про історію виникнення собору. Виник, мов із легенди. *Після зруйнування Січі, в потьомкінські часи, повержені запорожці заснували монастир, у цих місцях, у плавнях, що належали раніше одній із окраїнних запорозьких паланок.* Отам у плавнях постригались у ченці, брали до рук, замість шабель, книги Святого Письма. Перевдягалися, як оточенці, в буденну сіру одягу гречкосіїв. Чорною жалобою ряс прикривали буйночервоні шаровари лицарів Запорожжя. І вирішено було тоді на їхній сумовитій раді: збудуємо собор. Воздвигнемо, щоб піднісся в небо над цими плавнями, що рибою кишать, над степами, де наші коні випасались, і буде незломлений наш дух жити у святій цій споруді, наша воля сяятиме в небі блиском недосяжних бань. Шаблю вибито з рук, але з серця не вибито дух волі й жадання краси! Наша непокора в цім витворі стане серед степів на віки окрасою Великого Лугу, вгору сягне... Але хто ж збудує? Хто сотворити зуміє? Підліток місцевий викликався, тямковитий хлоп'як з очима великими, як натхнення: «Благословіть!». І зник у плавнях. Три доби його не було, потім повернувся до товариства і на долоні тримав собор готовісінський, весь зроблений із стеблин комишу. Розповідав, нібито зморений, приліг у плавнях, задрімав, і собор сам уві сні йому наснився. Дано знак, ударили в тулумбаси, скликаючи раду козацьку (відомо, що на раду навіть у Січі козаки йшли без зброї, покладаючись лише на силу розуму). Рада козацька, оглянувши пробу комишеву, схвалила: «Воздвигнем!».

І засяяли відтоді блакиттю кулясті бані собору над плавнями, над цим білим світом дніпровським...

Щось подібне переповідав колись своїм школярикам схильний до велемовності Хома Романович, а зараз уже ні, не переповідає. Мовчить. Мовчить про ті легендарні плавневі очеретини, з яких цей собор колись виник. Вчить дітей арифметики. Чистої арифметики, без будь-яких домішок.

1.	Спираючись на текст, дайте відповіді на питання одним складним реченням:	L	L
		0	0
	а) Чому на очах учителя Хоми Романовича бриніла сльоза? _____ _____	1	1
		2	2
	б) Хто, коли і де побудував собор? _____ _____ _____	L	L
		0	0
		1	1
		2	2
	в) Чому було ухвалено воздвигнути собор?	L	L
0		0	

	_____	1	1
	_____	2	2

2.	Сформулюйте і запишіть одним складним речення головну думку прочитаного уривку.	L	L
	_____	0	0
	_____	1	1
	_____	2	2

3.	Запишіть подані словосполучення, замінивши виділені слова синонімами з тексту:	L	L
	а) переповідати занадто палко – _____	0	0
	б) одяга землеробів – _____	0,5	0,5
	в) одяга повсякденна – _____	1	1
	г) кмітливий хлоп'як – _____	1,5	1,5
	г) у плавнях юнак заснув – _____	2	2
	д) маківки собору – _____	2,5	2,5
	_____	3	3

4.	Яка роль художніх засобів у наведеному уривкові? Дайте відповіді окремими реченнями, проаналізувавши щонайменше чотири різновиди тропів. Проілюструйте їх прикладами з тексту.	L	L
	1) _____	0	0
	_____	1	1
	_____	2	2

	2) _____	L	L
	_____	0	0
	_____	1	1
	_____	2	2

	3) _____	L	L
	_____	0	0
	_____	1	1
	_____	2	2

	4) _____	L	L
	_____	0	0
	_____	1	1
	_____	2	2

5.	<p>Запишіть цифри словами:</p> <p>1. Із 265 запорожцями до Великого Лугу прибув і писар.</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>2. Перед 176 реставраторами собору стояло непросте завдання.</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	<p>L</p> <p>0</p> <p>1</p> <p>2</p> <p>L</p> <p>0</p> <p>1</p> <p>2</p>	<p>L</p> <p>0</p> <p>1</p> <p>2</p> <p>L</p> <p>0</p> <p>1</p> <p>2</p>
6.	<p>Запишіть слова, знявши ризик.</p> <p>На/добра/ніч, до/побачення, будь/ласка, східно/слов'янський, суспільно/необхідний, червоно/гарячий, день/у/день, раз/у/раз, не/мов/би/то, віч/на/віч.</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	<p>L</p> <p>0</p> <p>1</p> <p>2</p> <p>3</p> <p>4</p> <p>5</p>	<p>L</p> <p>0</p> <p>1</p> <p>2</p> <p>3</p> <p>4</p> <p>5</p>
7.	<p>На місці крапок вставте, де потрібно, пропущені літери.</p> <p>Безвітрян...о. Чистими росами умиють...я медв...янисті акації. Зачіплянська вуличка Весела купает...ся у сонячному промін...і. Спориш...м затяглас... під парканами, а пос...редині пухкий кил...м пилюки, і по ньому ле...ко пахають студентс...кі, розбиті на тренуван...ях кеди. Для нього, для Баглая-моло...шого, тут епіцентр жит...я. Тут чутніше, ніж будь-де, промовляє до тебе навколишн...й світ своєю мудрою нічною тиш...ю, химерно... рослиною в'яз...ю на відбілен...их місяц...м шлакових стінах. Вночі, при місяці біл...ше, ніж удень, вражає тебе оце ро...кошисте зачіплянське барок...о з кетяжистих акацій та виноградного буйнолістя.</p>	<p>L</p> <p>0</p> <p>0,25</p> <p>0,5</p> <p>0,75</p> <p>1,25</p> <p>1,5</p> <p>1,75</p> <p>2</p> <p>2,25</p> <p>2,5</p> <p>2,75</p> <p>3</p> <p>3,25</p> <p>3,5</p> <p>3,75</p> <p>4</p> <p>4,25</p> <p>4,5</p> <p>4,75</p> <p>5</p>	<p>L</p> <p>0</p> <p>0,25</p> <p>0,5</p> <p>0,75</p> <p>1,25</p> <p>1,5</p> <p>1,75</p> <p>2</p> <p>2,25</p> <p>2,5</p> <p>2,75</p> <p>3</p> <p>3,25</p> <p>3,5</p> <p>3,75</p> <p>4</p> <p>4,25</p> <p>4,5</p> <p>4,75</p> <p>5</p>
8.	<p>Вставте, де потрібно, пропущені розділові знаки.</p> <p>Все змінилося розрослося переплелось і в усьому в єдності всього гармонія. І самий смисл буття чи не в тому щоб пити красу цих ночей жити у мудрій злагоді з природою знати насолоду праці й поезію людських взаємин? І щоб навчитися цим дорожити, відчутти потребу все це берегти... Спочиває Весела натрудившись нагаласувавшись за день розметавши натовпи своїх сірих, канючливих клопотів. Міцно спить під наркозом акацій що аж до відчинених вікон звисають своїм рясним сріблястим суцвіттям. Не видно ні веранд ні парканів, ні нужників все повите нічними фантазіями акацій химер'ям тіней. Тиша сон і цвіт. Щось є чаклунське в таємничості нічного цвітіння в місячнім мареві й тиші цих світлих акацієвих ночей. Все у спочинку дихають</p>	<p>L</p> <p>0</p> <p>0,25</p> <p>0,5</p> <p>0,75</p> <p>1,25</p> <p>1,5</p> <p>1,75</p> <p>2</p> <p>2,25</p> <p>2,5</p> <p>2,75</p> <p>3</p> <p>3,25</p>	<p>L</p> <p>0</p> <p>0,25</p> <p>0,5</p> <p>0,75</p> <p>1,25</p> <p>1,5</p> <p>1,75</p> <p>2</p> <p>2,25</p> <p>2,5</p> <p>2,75</p> <p>3</p> <p>3,25</p>

	повно легені неба височить над селищем собор чатує зачіплянські сні й сновидіння.	3,5 3,75 4 4,25 4,5 4,75 5	3,5 3,75 4 4,25 4,5 4,75 5
9.	Відредагуйте речення. 1. Повернувшись додому, в мене знову з'явився гарний настрій, адже я згадав як приймав участь в торішніх міроприємствах. _____ _____ _____ 2. Не мішайте виступаючому своїми розговорами, змініть відношення до культури, як до менш важної справи, як економіка. _____ _____ _____ 3. Слідучим виступить учень, спортсмен, дуже здібний і перспективний на майбутнє, який на протязі трьох років захищає честь школи. _____ _____ _____ _____	L 0 1 2 3 L 0 1 2 3 4 5 L 0 1 2 3 4	L 0 1 2 3 L 0 1 2 3 4 5 L 0 1 2 3 4
10.	Дайте відповіді на питання. 1. Автор твору «Собор»: А. Олесь Гончар; Б. Юрій Яновський; В. Григір Тютюнник. 2. Твір за жанром: А. Проблемно-філософський роман (роман-застереження); Б. Повість; В. Роман у новелах.	L 0 1 L 0 1	L 0 1 L 0 1
11.	Установіть відповідність між твором та його героями, з'єднавши стрілочками відповідні рядки. Ю. Яновський «Вершники» Платон Микитович, Уляна, Павлик, Крячко О. Коломієць «Дикий Ангел» Гнат, Корній, Марія, Максим, Лаврін У. Самчук «Марія» Фрунзе, Мусій, Чабан, Адаменко, Чубенко	L 0 1 2 3	L 0 1 2 3
12.	Напишіть листа до одного з улюблених героїв твору, який ви вивчали у 12-му класі (5–6 речень). _____ _____ _____ _____ _____	L 0 1 2 3 4 5	L 0 1 2 3 4 5

		6	6
		7	7
		8	8
		9	9
		10	10
13	Як засуджено в романі «Собор» кар'єризм та нігілістичне ставлення до рідної історії та культури? Дайте відповідь 4-ма реченнями, у тому числі складними з: 1) з сурядним, 2) підрядним і 3) безсполучниковим зв'язками.	L 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9	L 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9
14.	Висловіть власні міркування у формі есе, спираючись на слова вчителя «Собори душ своїх бережіть, друзі... Собори душ!» (15–17 речень).	L 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10	L 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

		1	1
		2	2
		3	3
		4	4
		5	5

Загальна кількість балів – _____

Члени комісії:

1. _____

2. _____